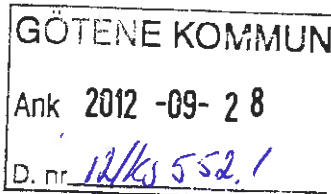

Götene kommun
Revisorerna

2012 09 28

29188

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Revisorernas granskning av genomförandeplaner inom äldreomsorgen

Kommunfullmäktige antog 2009 09 14 en äldreomsorgsplan för perioden 2010-2015. I planen finns bl a olika mål formulerade. För området **inflytande och trygghet** står "Den enskildes behov av stöd bedöms och beslutas. Beslutet leder till en genomförandeplan, där den enskilde ska ha stort inflytande. I planen ska även målen med stödet finnas beskrivna." Målen för detta anges på följande sätt:

- Den enskildes möjligheter till inflytande över sin vardagssituation ska förbättras utifrån behov och önskemål.
- En individuell plan och en genomförandeplan ska finnas för varje person, den ska revideras regelbundet.

Revisorerna har med utgångspunkt från väsentlighet och risk givit PwC i uppdrag att genomföra en granskning av ovanstående mål och då med utgångspunkt från begreppet genomförandeplan. Revisionsfrågan som vi velat få besvarad är om kommunstyrelsen uppnår äldre-omsorgsplanens mål vad avser genomförandeplaner och inflytande och hur kommunstyrelsen säkerställer detta.

Granskningsresultatet har sammanfattats i bifogade revisionsrapport som vi behandlat vid revisionssammanträde 20120928. Som framgår i rapporten bedömer vi med utgångspunkt från synpunkter från såväl verksamhetsföreträdare som gjorda iakttagelser av granskat material att förbättringar måste genomföras för att nå kommunfullmäktiges mål. Vi bedömer också att kommunstyrelsen här har sitt givna ansvar.

Vi kommer att inom en tvåårsperiod följa upp resultatet av det arbete som förhoppningsvis redan pågår inom verksamheten och som vi menar bör omfatta genomförandeplanerna som sådana såväl som uppföljning, utvärdering och rapportering av måluppfyllelsen av de här granskade kommunfullmäktigemålen.

För Götene kommuns revisorer

Jan-Olof Karlsson
ordförande

Kristina Dahlström
vice ordförande

29189
12/ks552.2

Revisionsrapport

Genomförandeplaner och delaktighet
inom äldreomsorgen

Götene kommun

Hans Axelsson

September 2012

Uppdrag

Kommunfullmäktige antog 2009 09 14 en äldreomsorgsplan för perioden 2010-2015. I planen finns bl a olika mål formulerade. För området **inflytande och trygghet** står "Den enskildes behov av stöd bedöms och beslutas. Beslutet leder till en genomförandeplan, där den enskilde ska ha stort inflytande. I planen ska även målen med stödet finnas beskrivna." Målen för detta anges på följande sätt:

- Den enskildes möjligheter till inflytande över sin vardagssituation ska förbättras utifrån behov och önskemål.
- En individuell plan och en genomförandeplan ska finnas för varje person, den ska revideras regelbundet.

Revisorerna har med utgångspunkt från väsentlighet och risk givit PwC i uppdrag att genomföra en granskning med utgångspunkt från det ena av de två planbegrepp som används ovan. Begreppet genomförandeplan har valts och följande revisionsfråga har formulerats:

- Uppfyller kommunstyrelsen äldreomsorgsplanens mål vad avser inflytande och genomförandeplan inom äldreomsorgen och hur säkerställer kommunstyrelsen detta?

Följande frågor ska belysas:

- Finns genomförandeplaner? Revideras genomförandeplanerna regelbundet? Dokumenteras den enskildes inflytande, behov och önskemål? Hur sker uppföljningen av planerna? Vilken återrapportering sker till kommunstyrelsen?

Genomförande

Till grund för vår bedömning ligger en granskning av dokumentationen för 28 slumpvis valda personer inom äldreomsorgen varav 16 personer inom hemvård och 12 personer inom särskilda boenden. Samtliga enheter finns representerade i urvalet.

Vi har särskilt tittat på genomförandeplanernas utformning, om det framgår vilka mål som gäller för insatsen eller delar av den, när och hur insatsen eller delar av den ska genomföras, på vilket sätt den enskilde har utövat inflytande över planeringen, vilka personer som har deltagit i planeringen, när planen har fastställts, när och hur planen ska följas upp samt om det framgår att uppföljning gjorts.

Därutöver har frågor ställts till samtliga enhetschefer inom äldreomsorgen om hur långt man bedömer att man kommit i arbetet med de här granskade målen i äldreomsorgsplanen och måluppfyllelsen. Vi har också gått igenom kvalitetsredovisningar, material från socialstyrelsen samt haft en inledande intervju och slutavstämning med representant för verksamheten.

Något om regelverket för genomförandeplaner

Insatser för den enskilde ska utformas och genomföras tillsammans med den enskilde (3 kap. 5 § SoL). Hur en beslutad insats praktiskt ska genomföras bör dokumenteras i en genomförandeplan. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd är styrande för innehåll i genomförandeplanen.

Det anges bl a att syftet med en genomförandeplan är att skapa en tydlig struktur för det praktiska genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för personalen vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. En genomförandeplan bedöms också kunna underlätta och effektivisera arbetet med dokumentation under pågående insats genom att den används som utgångspunkt för vad som bör antecknas i journalen. Att upprätta en separat plan för genomförandet av nämndens beslut är naturligtvis inte ett självändamål. Det viktiga är att arbetet planeras, bedrivs målinriktat och följs upp.

Genomförandeplanen bör med utgångspunkt i ett beslut om en insats och målet med insatsen beskriva hur den praktiskt ska genomföras. Av planen bör det bl.a. framgå

- om det ingår flera delar i insatsen och i så fall vilka,
- vilka mål som gäller för insatsen eller delar av den,
- när och hur insatsen eller delar av den ska genomföras,
- på vilket sätt den enskilde har utövat inflytande över planeringen,
- vilka personer som har deltagit i planeringen,
- när planen har fastställts, och
- när och hur planen ska följas upp.

Det är viktigt att planen hålls aktuell och vid behov revideras i samråd med den enskilde. Tillägg och ändringar inom ramen för nämndens beslut kan göras direkt i planen förutsatt att det ändå tydligt framgår vad som gäller. Är det fråga om stora förändringar är det ofta lämpligt att upprätta en ny plan. Av planen ska det framgå namn och befattning på den person som har gjort en ändring samt när (år, månad, dag) den gjordes.

Iakttagelser

Analys av genomförandeplaner

Av 28 undersökta personers ev. genomförandeplan noterar vi att det fanns genomförandeplan för 9 av 16 undersökta personer inom hemvården och 12 av 12 personer inom särskilt boende.

En och samma blankett används inom hemvården medan två delvis olika blanketter används inom boendena.

För 6 av 9 genomförandeplaner inom hemvården framgår när den fastställts medan motsvarande siffror inom boendena är 7 av 12.

I 3 planer inom hemvård och 2 planer inom boendena framgår när planen ska följas upp men inte i något fall anges hur. För boendena finns en särskild uppföljningsblankett som använts i hälften av fallen. För de inom hemtjänsten framgår inte i något fall om uppföljning är gjord.

I enstaka fall inom hemtjänsten framgår vilka mål som gäller för insatsen eller delar av den. För boendena framgår detta något oftare. När de förekommer är de ganska allmänt formulerade.

När insatsen ska ske framgår ofta relativt tydligt däremot ofta inte hur den ska genomföras.

Som framgår inledningsvis i rapporten så är ett av fullmäktiges mål att den enskildes möjligheter till inflytande över sin vardagssituation ska förbättras utifrån behov och önskemål. Vad vi kan se av de genomförandeplaner vi granskat så framgår inte på vilket sätt den enskilde utövat inflytande över planeringen annat än att den enskilde oftast men inte alltid undertecknat planen.

Utöver att den enskilde ofta men inte alltid undertecknar genomförandeplanen så framgår inte på vilket sätt den enskilde utövat inflytande över planeringen.

Synpunkter från enhetschefer

Svaren från enhetscheferna ger ingen entydig bild men att det finns en förbättringspotential för att nå upp till gällande regelverk och kommunfullmäktiges mål visar följande citat från inkomna svar.

” Den enskildes möjlighet att påverka har förbättrats avsevärt om man ser tillbaka under längre tid. Det beror till stor del på att vårt (personalen) tänkande har förändrats från att tänka att alla ska ha lika (rättvisetänk) till att tänka individuellt att varje person vill ha insatser och genomförandet utifrån sina egna behov och önskemål. Vi behöver dock utveckla genomförandeplanen. Hur och på vilket sätt den beviljade hjälpen ska ges. Där behöver den enskilde bli mer involverad än vad som sker i dag. En omsorgsplan (individuell plan) finns i dag för varje person. Genomförandeplan finns inte för alla då man jobbat lite olika med det. Min ambition är att vi under hösten ska lära av varandra och att alla ska få en genomförandeplan där man själv är delaktig i hur hjälpen ska utföras.”

”Kommit igång med uppföljningar av genomförande planerna”

”Jag kan tycka att vi har en öppen o bra dialog med våra brukare. Vi ställer in oss efter deras önskemål så mycket det nånsin går, detta kräver flexibla system vad det gäller schemaläggning m.m. Det som gör det hela komplicerat är att alla dialoger/samtal ,ev förändringar som följer därav skall handläggas på ett korrekt

sätt, d v s dokumenteras via nya beslut, verkställas på nytt, och följas upp kontinuerligt. Denna administrationsprocess kan ibland bli övermäktig för verksamheten. Det är väl detta som du antagligen kommer att upptäcka då du gör din analys. Dom tre akter du fått så är bristerna tydliga vad det gäller genomförandeplanen. Här har jag haft samtal med personalen och vi har gått igenom dom strukturer som skall gälla framöver. Dvs uppföljning av dessa planer kontinuerligt. Ingen svår uppgift att förbättra. Jag ser den största bristen i processen på enhetschefsnivå, Dvs här är tidsbrist/stress/stora ansvarsområden/obefintligt administrativt stöd (jfr skolorganisationen), ett mycket komplicerat verksamhetssystem, (ej användarvänligt enl mig) som dom stora utmaningarna. Vad det gäller mätning av uppsatta mål så är väl enkäter mot brukare en bra indikator. Det du gör just nu är också en bra indikator tycker jag.”

”Vi håller som bäst på att se över genomförandeplanerna. Kan ibland vara svårt att mäta mål med insatsen, om inte dessa är tillräckligt tydliga. De flesta insatser är till för att underlätta för den enskilde i vardagen så att personen kan fortsätta att bo kvar i sitt hem så länge som önskas och man känner sig trygg. Vid rehabiliterande insatser är det lättare då målet oftare är att återfå förmåga eller bibehålla. Det är oftare lättare att samtala runt dessa punkter.”

”Jag vet att alla våra boende har en genomförandeplan och att ambitionen är att kontaktpersonen var tredje månad, till chefen, ska lämna en sammanfattning av den sociala dokumentationen för att denna ska skrivas in i Procapita. Kontaktpersonerna ska göra detta utan uppmaning från chef och detta har inte fungerat optimalt. Då jag tagit kopior till din revision har jag ju också sett brister i hur genomförandeplanerna fyllts i och hur de följts upp. Jag kommer att innan semestern träffa samtliga kontaktpersoner enskilt för genomgång av planerna och se hur de arbetar med dem. Det ska bli spännande!”

Statistikuppgifter från socialstyrelsen

Uppgifter om genomförandeplan finns och den enskildes delaktighet rapporteras till socialstyrelsen som redovisar resultaten i den sk äldreguiden. Uppgifterna anges ha ett högt målvärde d v s är angelägna.

De senaste uppgifterna för landet som helhet visar att 74 % av de äldre med hemtjänst och 87 % i särskilt boende hade en aktuell genomförandeplan som inte var mer än sex månader gammal vid mättillfället. Siffrorna för delaktighet anges till 71 % i hemtjänst och 81 % för boenden.

För Götenes del anges siffrorna för genomförandeplaner vara 78 % inom hemtjänst och 77 % för boendena och för delaktighet 78 % inom hemtjänst och 74 % inom boenden.

Uppföljning av målen

Enligt den av kommunfullmäktige beslutade äldreomsorgsplanen framgår att kvalitetsredovisningar årligen ska rapporteras enligt kommunens ledningssystem för kvalitet. De ska innehålla en bedömning om dels i vilken mån målen uppnåtts dels vilka åtgärder som behövs om målen inte uppnåtts.

Såvitt vi kunnat utröna sker ingen dokumenterad eller muntligt redovisning till kommunstyrelsen som politiskt ansvarig och heller inte till kommunfullmäktige som fastställt målen i äldreomsorgsplanen.

Bedömning

Utifrån genomförda granskningsinsatser och redovisade iakttagelser bedömer vi att kommunfullmäktiges mål för genomförandeplaner och inflytande för den enskilde inom äldreomsorgen inte uppnås i tillräcklig utsträckning i dagsläget.

Någon årlig uppföljning av måluppfyllelsen görs heller inte så som kommunfullmäktiges beslutade äldreomsorgsplan anger. Ingen redovisning av åtgärder sker därmed heller inte i de fall målen ej uppnåtts.

Vi bedömer sammantaget att förbättringar måste ske vad gäller styrningen av de här granskade målen och uppföljningen av dessa. Kommunstyrelsen som politiskt ansvarig för verksamheten har här ett givet ansvar för att dessa förbättringar genomförs.

Rekommendation

I det pågående förbättringsarbetet med att få genomförandeplaner på plats så rekommenderar vi en översyn av utformningen av nuvarande genomförandeplaner så att de bättre svarar emot de punkter som socialstyrelsen anger som viktiga att uppnå och som vi i hög grad också utgått ifrån i denna granskning.

I förbättringsarbetet rekommenderar vi också att formerna för hur måluppfyllelsen ska följas upp och utvärderas läggs fast och att det ska finnas en strävan efter att ta fram mätvärden. Dessa kan då ligga till grund för att kommunfullmäktige ska för underlag för att bedöma hur deras uppsatta mål uppfylls.

Hans Axelsson

Certifierad kommunal revisor